

Täysistunto

Keskiviikko 3.12.2025 klo 14.00—17.32

8. Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 143/2025 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 11/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 11/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Sivistysvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.41 **Ari Koponen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtajan ollessa estynyt esittelen tämän sivistysvaliokunnan mietinnön 11/2025 varapuheenjohtajan ominaisuudessa.

Puhemies! Sivistysvaliokunta puoltaa hallituksen esitystä muuttaa ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, lukiolakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia, oppivelvollisuuslakia sekä niin sanottua opiskelija- ja tutkijalakia. Valiokunta ehdottaa, että ammatillista koulutusta koskevaan lakiehdotukseen tehdään kaksi teknisluonteista muutosta. Valiokunta kannattaa hallituksen esityksen ehdotusta säätää ammatillisen koulutuksen järjestäjille mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta myös niin, että koulutettavina ovat EU- ja Eta-valtioiden kansalaiset vastaavalla tavalla kuin korkeakouluissa. Ehdotettu muutos mahdollistaa koulutuksen järjestäjälle nykyistä laajemat mahdollisuudet järjestää tilauskoulutusta yritysten ja muiden tahojen tarpeisiin osaan työvoiman saatavuutta parantaen. Valiokunta puoltaa myös säännösehdotuksia, joiden tarkoituksena on puuttua tilauskoulutuksen ongelmiin. Niitä on havaittu esiintyneen tilauskoulutusopimusten sisällöissä ja tilauskoulutusopiskelijoiden oikeuksien toteutumisen varmistamisessa.

Ongelmia on syntynyt erityisesti sellaisten koulutusviennin alueella toimivien yritysten kohdalla, joiden ainoana tarkoituksena on välittää opiskelijoita koulutukseen. Suomen ulkopuolella toimivien välittäjäorganisaatioiden toimintaan on voinut liittyä kynnyserän perimisen kaltaista toimintaa. Muutosesityksen mukaan tilauskoulutuksen järjestäjinä voivat jatkossa olla vain tahot, joilla on intressi koulutuksen järjestämiseen ja jotka rahoittavat tilatun koulutuksen. Siten koulutuksen järjestäjä ei voi toimia tilaajana, jonka keskeisenä tarkoituksena on voitontavoitteluun tähtäävä opiskelijoiden välittäminen. Valiokunta tarkasteli myös tutkintovientinä tapahtuvaa tilauskoulutusta ja tuo lausunnossa esille, että ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta, koulutuksen hankintaa ja maksullista palvelu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

toimintaa koskeva lainsäädäntö on juridisesti erittäin vaativa kokonaisuus. Niissä on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain lisäksi huomioitava muun muassa kuntalain säännökset ja EU:n valtioneuvoston päätösten vaatimukset. Asia liittyy ammatillisen koulutuksen järjestäjiä koskevan yhtiöittämispoikkeamisen mahdollisuuden selvittämiseen, mitä koskeva selvitystyö jatkuu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla.

Puhemies! Valiokunta kannattaa myös hallituksen esitystä säätää lukuvuosimaksujen perimistä ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen kolmansista maista tulevilta opiskelijoilta. Maksuilla katetaan heidän koulutuksensa järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Lukuvuosimaksujen käyttöönotolla tavoitellaan julkisten varojen käytön hallintaa sekä kuntien maksutaakan keventämistä hallituksen puoliväliriihessä keväällä 25 päätetyn mukaisesti. Valiokunta tuo mietinnössään esille, että ulkomailta ilman perhettään tulleet alaikäiset opiskelijat ovat haavoittuvassa asemassa eikä heidän rekrytointinsa Suomeen oppilaitosverkoston ylläpitämiseksi ja väestökehitykseen vastaamiseksi ole kestävä ratkaisu. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2026.

Valiokunta hyväksyi mietintöön kaksi lausumaehdotusta, joissa edellytetään ensinnäkin, että ”valtioneuvosto seuraa tilauskoulutusmarkkinoita sekä ehkäisee ja puuttuu määrätietoisesti ilmenneisiin epäterveisiin ilmiöihin, kuten ihmiskauppaan ja kynnyksrahojen perimiseen”, ja toiseksi, että ”valtioneuvosto antaa sivistysvaliokunnalle selvityksen tilauskoulutusta ja lukuvuosimaksuja koskevien muutosten vaikutuksista koulutuksen järjestämiseen kolme vuotta lainsäädännön voimaantulon jälkeen”.

Arvoisa puhemies! Päätän mietinnön esittelyn toteamalla, että mietintö sisältää yhden vastalauseen eikä täten ollut yksimielinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Savola. Yksi minuutti, olkaa hyvä.

14.45 **Mikko Savola kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että tämä on yksi surkeimmista esityksistä, mitä hallitus on tällä vaalikaudella eduskuntaan tuonut. Tällä on nimittäin valtavan iso merkitys tuonne alueelle, ihan suomalaisiin opiskelijoihin. Sen lisäksi nämä ovat juuri niitä nuoria, jotka jo etukäteisesti ovat motivoituneita opiskelemaan kielen, tulemaan maahan ja työllistymään maassa ja alueella. Esi-merkkinä on Järviseudun ammatti-instituutti Etelä-Pohjanmaalla: 70 prosenttia on näitä EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tulevia opiskelijoita, ja yli 70 prosenttia jää suoraan alueelle töihin — turkistarhoihin, maatiloille, puutarhatalouteen, metallityöntekijöiksi ja niin edelleen — eli he ovat juuri sitä, mitä yritykset sinne kaipaavat. Tämä riskeeraa todella vakavalla tavalla sekä tuon koulun olemassaolon, koska suomalaisia syntyy vähemmän ja sinne tarvitaan oppilaitos, jotta suomalaiset voivat käydä lähellä koulua, että myöskin työvoiman saannin, koska näitä ulkomaalaisia opiskelijoita ei jatkossa tule.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

14.47 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on monelta kannalta todella huono esitys, ja tästä on myös elinkeinoelämästä oltu sitä mieltä asiantuntijoiden toimesta, että tämä saattaa olla jopa hallituksen koko kauden huonoin esitys, mikä on tietysti aika paljon sanottu, mutta tässä on juuri näitä näkökohtia, jotka tätä sinne huonommuuteen vetävät. Eli tällä tyhjennetään aika paljon meidän alueita. Useassa luki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

ossa, ammatillisessa oppilaitoksessa on keskittäminen luvassa, kun nämä oppilaat sieltä lähtevät pois. Siinä vaarannetaan samalla myös sen alueen yläkoulujen toiminta, koska usein toisella asteella ja yläkoulussa on samat opettajat käytössä.

Sitten tietysti on tämä Suomen houkuttelevuus. Tietysti hyvin ymmärrän perussuomalaisten toiveen siitä, että tänne ei paljoa maahanmuuttajia eikä ulkomaalaisia osajia tulisi-kaan, mutta minä ihmettelen, minkä takia kokoomuskin on lähtenyt tähän samaan kelkkaan. Me tarvitaan todellakin tänne osajia, ja tämä on ollut todella hyvä keino saada niitä osajia, kun nämä nuoret [Puhemies koputtaa] oppivat suomen kielen ja sen jälkeen siirtyvät opiskelemaan korkea-asteelle ja töihin Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hanna Räsänen, olkaa hyvä.

14.48 **Hanna Räsänen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan oikeastaan samaa ihmettelyä kuin edelliset puhujat siitä, mitenkä huonoiksi hallituksen esitykset pystyvätään menemään. Tämä on varmaan yksi aivan pohjanoteeraus. Minä sain juuri viestiä tuolta Pohjois-Karjalasta ja Itä-Suomesta, koska Itä-Suomen ammatillinen koulutusjärjestelmä nojaa vahvasti näihin kansainvälisiin opiskelijoihin. Ihan jos katsotaan lukuja, niin näissä kolmessa elikkä Sakkysssä, Riveriassa ja YSAOssa opiskelee 2 323 ulkomaista opiskelijaa ja näistä 1 850 on kolmansista maista. Tämä on aivan kuin sokki näille oppilaitoksille. Esimerkiksi Riveriassa, mikä on omalla alueellani, mistä tulen, 75 prosenttia ulkomaalaisista opiskelijoista on kolmansien maiden oppilaita. Nyt jo se hätähuuto sanoo, että jos tämä laki nyt menee tällaisenaan läpi, niin voiko saada jonkun poikkeuksen, koska tämä on isku koko meidän ammatilliselle oppilaitosjärjestelmälle itäisessä Suomessa. Mitä vielä Itä-Suomi saa iskua tältä hallitukselta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

14.49 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämän esityksen myötä Suomesta on todellakin tulossa ainoa Euroopan maa, jossa jatkossa kansalliskielellä, siis suomeksi tai ruotsiksi, tehdystä toisen asteen opetuksesta peritään luku-kausimaksut. Kyllä itsekkin hämmästelen, että erityisesti kokoomuksessa ollaan tälle linjalle lähdetty. Maakunnista jopa 60 lukiolla on tämän esityksen myötä nyt jatkossa, voi sanoa, tulevaisuus hyvin epävarma. Ja jos ette tätä usko, niin kannattaa kysyä näiltä opetuksen järjestäjiltä. Minä olen nimittäin kysynyt henkilökohtaisesti, ja kyllä se viesti on sieltä ollut selvä, että todella monen lukion tulevaisuus tämän myötä näyttää huonolta.

Ja todellakin tässä on nämä alueelliset näkökulmat, mitä ei ole huomioitu. Vaikkapa Ylä-Savossa, jossa on vahvoja vientiyrityksiä, on ammattiopiston kautta saatu auki väylää ulkomaisiin opiskelijoihin. Nyt tämä menee suurelta osin kiinni, ja kyllä tämä on todella suuri harmi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

14.51 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Me emme myöskään kannata lukuvuosimaksujen käyttöönottoa toisen asteen koulutuksessa. Koulutuksen maksullisuus murentaa tasa-arvoa, kuormittaa koulutuksenjärjestäjiä ja vie Suomea väärään suuntaan kohti eriarvoistuvaa koulutusjärjestelmää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

Maksut eivät myöskään ratkaise niitä ongelmia, joita alaikäisten yksin Suomeen saapuvien opiskelijoiden kohdalla ilmenee. Ei ole todistettu millään tavalla, että tämä näitä nuoria auttaisi, mutta sen sijaan monella alueella — niin kuin tässä edellä kuultiin — voi olla kyseenalaista, miten koulutuksenjärjestäjät tästä selviävät.

Lukuvuosimaksut eivät myöskään Euroopassa ole yleisesti käytössä toisen asteen koulutuksessa, joten tämäkin ihmetyttää, miksi Suomi ryhtyisi sitten tällaisia toisen asteen koulutusmaksuja tänne tekemään. Me emme kannata näitä tässä, emmekä me kannata muutenkaan koulutuksen maksulliseksi tekemistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

14.52 **Milla Lahdenperä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä esitys kyllä sulje ovea kansainvälisyydeltä, eikä se kiellä opiskelijoitten tuloa Suomeen, ei myöskään heikennä koulutuksen laatua. Päinvastoin se kirkastaa pelisäännöt, vahvistaa koulutuksenjärjestäjien toimintaedellytyksiä, puuttuu väärinkäyttöksiin ja varmistaa, että kansainvälinen koulutus on taloudellisesti kestäväällä ja juridisesti selkeällä pohjalla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.52 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on merkittävä uudistus suomalaisen [Mikko Savola: Ainakin heikennys!] — haluaako Savola jatkaa, vai jatkanko minä? — ammatillisen koulutuksen kehittämisessä. Esityksellä avataan ammatillisen koulutuksen järjestäjille mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa tilauskoulutusta EU- ja Eta-maiden kansalaisille. Kyse on joustavuudesta ja reagoinnista ajan tarpeisiin. Emme voi sulkea silmiämme Suomen osaajapulalta, elinkeinoelämän muuttuvilta vaatimuksilta tai kansainvälistymiseltä. Siksi on tärkeää, että toimimme tilanteen ratkaisemiseksi. Tämän keskeisen muutoksen yhteydessä lakiin tuodaan myös täsmennyksiä, joilla vahvistetaan opiskelijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia. Tämä lisää koulutuksen järjestämisen vastuullisuutta ja parantaa opiskelijoiden oikeusturvaa. Samalla se vahvistaa koulutuksemme sopimuksellisuutta ja avoimuutta.

Arvoisa puhemies! Esitys selkeyttää koulutuksen rahoitusta, mikä tukee julkisen talouden kestävyyttä. Kolmansista maista tulevat opiskelijat veloitetaan jatkossa maksamaan lukuvuosimaksuja, jolloin he eivät enää kuulu valtionosuusrahoituksen piiriin. Tämä on oikeudenmukainen ja harkittu ratkaisu, joka varmistaa, että julkiset varat kohdentuvat tasapainoisesti ja kuntien rahoitusvastuu kevenee. Samalla koulutuksenjärjestäjien tiedonsaantioikeuksia täsmennetään, jotta väärinkäyttöksiin voidaan puuttua ja opiskelijoiden oleskelulupatiedot pysyvät ajan tasalla. Muutokset tukevat hallituksen tavoitetta rakentaa hallitua, vastuullista ja selkeää koulutuspolitiikkaa.

Valiokunta nosti käsittelyssään esiin, että meidän on edellytettävä valtioneuvostoa seuraamaan tilauskoulutusmarkkinointia ja puuttumaan määrätietoisesti epäterveisiin ilmiöihin, kuten ihmiskauppaan, sekä antamaan sivistysvaliokunnalle kolmen vuoden kuluttua lainsäädännön voimaantulosta selvityksen tilauskoulutusta ja lukuvuosimaksuja koskevien muutosten vaikutuksista koulutuksen järjestämiseen. Tämä on järkevää hallintoa.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tavoitteet ovat selkeät. Siinä halutaan ennen kaikkea vahvistaa osaamista, vastata työvoimapulaan ja turvata julkisen talouden kantokyky.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

Koulutuksen avaaminen tilauskoulutuksen muodossa laajemmalle yleisölle lisää Suomen houkuttelevuutta ja mahdollistaa uudenlaiset yhteistyömuodot työelämän ja koulutuksen välillä. Kyse ei ole koulutuksen kaupallistamisesta vaan sen kehittämisestä niin, että ammatillinen koulutus pysyy ajassa kiinni ja palvelee sekä nuoria että yhteiskunnan tarpeita. Samalla koulutusjärjestelmän mahdollisuudet suomalaisena korkean tason innovaationa paranevat. Tämä on vastuullinen ja tulevaisuuteen katsova esitys, joka vahvistaa Suomen osaamisperustaa ja työllisyyttä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.57 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Hallitus on siis päättänyt ulottaa lukuvuosi- maksut EU- ja Eta-alueiden ulkopuolisille opiskelijoille myös ammatilliseen koulutukseen ja lukioihin. Tämä on johdonmukainen jatko aiemmin tällä vaalikaudella tehdyille päätökselle, jolla korkeakoulujen lukukausimaksut tehtiin täyskattaisiksi kyseisellä opiskelijaryhmällä. Jatkossa suomalaisten veronmaksajien ei siis tarvitse rahoittaa näiden opiskelijoiden toisen asteen opintoja, niin kuin he tällä hetkellä tekevät. [Mikko Savolan välihuuto] Tämä on oikeudenmukainen ja välttämätön korjaus — korostan: tämä on oikeudenmukainen ja välttämätön korjaus. [Mikko Savola: Suomalaiset kärsii!]

Puhemies! Kesällä saimme lukea vakavista epäkohdista tähän liittyen. Muun muassa kiinalaisten lukio-opiskelijoiden Suomeen tuomisessa toimiva yritys on antanut vanhemmille katteettomia lupauksia koulutuksen tasosta ja oleskeluedellytyksistä. Tällainen toiminta vahingoittaa Suomen mainetta kansainvälisesti, harhauttaa alaikäisiä opiskelijoita ja heidän perheitään sekä hyväksikäyttää suomalaista koulutusjärjestelmää ja veronmaksajien rahoja. [Hanna Kosonen: Tämä esitys ei niitä lopeta!] Nämä sumutetuiksi joutuneet opiskelijathan eivät suinkaan ole tulleet Suomeen ilmaiseksi opiskelemaan, vaan he ovat maksaneet itsensä kipeiksi suomen kielen kursseista, joita yritys on tarjonnut, ja sitten opiskelleet verovaroin Suomessa. [Välihuuto — Puhemies koputtaa]

Puhemies! Yritystoiminnan idea siis pohjautuu Suomen koulutusjärjestelmän hyväksikäyttöön, ja tälle hyväksikäytölle laitamme nyt lopun, kun jatkossa lukiot ja amikset eivät saa kolmansista maista tulleista rahaa suomalaisten tapaan, vaan toisen asteen toimijat perivät ne rahat lukukausimaksujen kautta.

Puhemies! Kolmansista maista opiskelemaan tulevien opiskelijoiden siirtyminen valtionosuusrahoituksen ulkopuolelle hillitsisi näistä maista johtuvaa opiskelijamäärän lisääntymistä. Kun katsoo, mitä haasteita jo nykyisellään toisella asteella on, ei varmasti ole hyvä, että puutteellisella äidinkielellä opiskelemaan tulevien määrä lisääntyy kouluissa.

On totta, että suomalaisten syntyvyys on laskenut ja erityisesti syrjäisemmällä alueilla nuorempi väki vähenee, mutta ratkaisu tähän ongelmaan ei voi olla se, että raahaamme maailman ääristä ihmisiä opiskelemaan suomalaisilla verovaroilla. Ennemmin pitäisi entistä enemmän kiinnittää huomiota syntyvyyteen ja kunnissa veto- ja pitovoiman kasvatamiseen. Tämä ehdotushan ei epää kunnilta esimerkiksi stipendien antomahdollisuutta, eli jos nämä kunnat näkevät suuren potentiaalinalin, niin he voivat itse myös toimia tässä asiassa.

Puhemies! Ongelmat eivät ratkea sillä, että luomme uuden ongelman aiemman tilalle, vähenevien veronmaksajien rahalla tietenkin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

15.00 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Tämä käsittelyssä oleva uudistus on tarpeellinen siksi, että kansainvälisten opiskelijoiden hakeutuminen suomalaiseen lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen on lisääntynyt rajusti. Ei ole suomalaisen veronmaksajan tehtävä kustantaa julkisrahoitteisia toisen asteen koulutuksia ulkomaalaisille, vaan koulupaikat on tarkoitettu ensisijaisesti suomalaisille ja Suomessa jo asuville.

Nyt meillä on kuitenkin tilanne, jossa suomalaista koulutusta markkinoidaan ulkomailla voimakkaasti ja usein Suomen mahdollisuuksia jopa valheellisesti. Pettyneiden ulkomaalaisten tilityksiä olemme saaneet lukea lehdistäkin viime aikoina. Jotkut tahot ovat tehneet tästä tuottavan bisneksen itselleen pyrkien hyödyntämään avokätistä koulutusjärjestelmäämme välillä myös äärimmäisen huonoin lopputuloksin.

Suomen ja suomalaisten maine on tässä kokenut kolausta, mutta nyt on tulossa muutos. Ymmärrämme toki, että pienemmällä paikkakunnilla voi olla aito kiusaus haalia ulkomaalaisia opiskelijoita, jotta koulut ylipäättään säilyisivät. Huoli palveluiden säilymisestä näkyy myös opposition vastalauseissa. Vaikka ymmärränkin tämän huolen, ei tämä kuitenkaan ole oikea ja kestävä ratkaisu julkisten palveluiden säilyttämiseksi.

Ammatillisen koulutuksen opettajat ja ohjaajat ovat jo pitkään kertoneet, että työ on venynyt äärirajoille, ryhmäkoot ovat kasvaneet ja tuen tarve lisääntynyt. On hyvä, että koulutusjärjestäjät joutuvat kattamaan jatkossa ulkomaisista opiskelijoista syntyvät kustannukset opiskelijoilta perittävillä lukuvuosimaksuilla.

Arvoisa puhemies! Julkinen rahoitus tullaan kohdentamaan nykyistä selkeämmin kotimarkkinoilla pysyvästi asuvien kouluttamiseen. Tiedämme, että meillä on työvoimapula tai sittenkin kova työttömyys. Tämä ristiriitainen viesti kertoo meille kohtaanto-ongelmasta: työikäisiä kyllä riittää omastakin takaa, kunhan heillä olisi sellaista osaamista, jota työmarkkinat tarvitsevat. Heidän kouluttamisensa työelämän muuttuviin tarpeisiin on ensisijaisen tärkeää, ei uusien tulokkaiden haaliminen. Perussuomalaisille suomalaisen työn arvostus ja osaamisen vahvistaminen ovat keskeisiä tavoitteita. Ammatillinen koulutus on tässä aivan ratkaisevassa roolissa. Tämä hallituksen esitys ja sivistysvaliokunnan mietintö vievät ammatillista koulutusta kohti vahvempaa ohjausta, parempaa työelämäyhteyttä ja selkeämpiä vastuita.

Lopuksi on kyllä pakko huolestua siitä, että keskusta haluaa täyttää maaseudun koulut ja sitä mukaa maaseudun ulkomaalaistaustaisilla oppilailta. Ettekö te ymmärrä, että nämä oppilaat eivät muutu suomalaisiksi sillä, että he saavat muutaman vuoden lukio- tai ammattikoulutuksen? Nämä tulevat pääsääntöisesti kolmansista maista, joiden kulttuuri ja tavat ovat täysin poikkeavia suomalaisesta elämäntavasta. Katsokaa videoita Saksasta ja Englannista, mitä siellä on tapahtunut, kun kolmansista maista tulleet ovat korvanneet alkuperäisväestön. Kannattaa seurata muitakin uutisia kuin Ylen ja MTV-kolmosen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

15.03 **Markku Siponen kesk:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ensiksi muutama kommentti. Aloitan tästä edustaja Rintamäen puheenvuorosta, kun hän pyysi katsomaan videoita Saksasta ja Englannista. Olemme tuolla valiokunnassa katsoneet videoita suomalaisista kunnista — Rautavaaralta, Sallasta, monesta muusta kunnasta — niistä oppilaista, jotka ovat erittäin hienosti tänne kotoutuneet. Niistä valiokunnan pöytäkirjoista löytyy muuten myöskin lisää tietoa. Ja tähän kotoutumiseen liittyen sieltä löytyy muistaakseni myöskin sellainen tieto, että esimerkiksi Sallassa viimeisen 10—15 vuoden aikana, kun heillä on ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

lut ulkomaalaisia opiskelijoita, jokainen heistä on jäänyt Suomeen jatko-opintoihin — jokainen heistä. Eikö tämä, edustaja Rintamäki, kerro jotakin siitä, että tämä kotoutuminen on monelta osin onnistunut hyvin?

Arvoisa puhemies! Keskusta ei halua kouluja täyttää näillä oppilailla, mutta meidän mielestämme se on yksi erittäin hyvä keino myöskin turvata se toisen asteen oppilaitoksen jatko. Niin kuin tuotiin esille, monilla alueilla myös tarvitaan työvoimaa, esimerkkinä vaikkapa oma kotiseutuni Ylä-Savo. Siellä on vientivetureita, isoja yrityksiä, joihin tarvitaan työvoimaa, ja tilanne on tällä hetkellä se, että vaikka tulevina vuosina koko ikäluokka, joka sinne syntyy, koulutettaisiin, he eivät riittäisi edes sosiaali- ja terveystalouden työpaikkoihin, ja sen päälle tulevat kaikki muut alat. Se kertoo siitä, että työvoimaa jatkossa tarvitaan, ja tämä on yksi keino siihen.

Arvoisa puhemies! Vielä pari kommenttipuheenvuoroa. Täällä kokoomusedustajan puheenvuorossa kehuttiin tätä lakiesitystä, että tämä vastaa työvoimapulaan ja lisää osaamisperustaa Suomessa. Itse näen kyllä tämän nimenomaan päinvastoin, esimerkiksi monilla niillä alueilla, monissa niissä kunnissa, mistä edustaja itse sieltä Pohjois-Pohjanmaalta tulee.

Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Rintamäen puheenvuoroon vielä jatkan sen verran, että kun hän toi esille ammatillisen koulutuksen arvostuksen perussuomalaisen osalta, niin kertooko siitä arvostuksesta se, että perussuomalaisen johdolla ollaan leikattu 130 miljoonaa ammatillisesta koulutuksesta tällä kaudella, siis leikattu ammatillisesta koulutuksesta. Onko se ollut silloin erityissuojeluksessa? Onko tämä hallitus ollut duunarin asialla? Mielestäni ei, jos katsoo näitä lukuja. [Pia Lohikoski: Ei ole!]

Todellakin Orpon hallitus lupasi ennen eduskuntavaaleja, että he eivät kohdistaisivat säästöjä koulutukseen, mutta lupauksista huolimatta koulutus on ollut useiden leikkausten kohteena. Ja kuten tässä hallituksen esityksessäkin todetaan, toisen asteen koulutuksen järjestämiseen on rajalliset resurssit ja valtiontalouden tilanteesta johtuen toisen asteen koulutukseen on kohdistettu merkittäviä säästötoimenpiteitä, joista merkittävimpinä nämä 130 miljoonan euron säästöt. Myöskin nyt käsittelyssä olevien toisen asteen lukukausimaksujen taustalla ovat valtiontalouden tasapainottamiseen liittyvät säästötavoitteet. Valiokunnalle annettussa lausunnossa on myös huomautettu, että tähän lakimuutokseen sisältyy leikkaus ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitukseen, ja myöskin valiokunnalle on huomautettu siitä, että on ilmeistä, että rahoitusleikkaukset heikentävät koulutuksen järjestäjien edellytyksiä järjestää laadukasta koulutusta.

Arvoisa puhemies! Kuten on täällä jo todettu, syntyvyys on Suomessa tällä hetkellä historiallisen alhaisella tasolla, ja nuorten ikäluokkien pienentyessä Suomi menettää tulevaisuuden työntekijöitä, veronmaksajia ja palveluiden turvaajia. Työvoiman tarve kasvaa jatkossa, jolloin muualta maailmasta tulevien ihmisten sujuva integroituminen Suomeen on entistä tärkeämpää. EU- ja Eta-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden saaminen opiskelemaan Suomeen lukioon ja ammatilliseen koulutukseen voi pieneltä osaltaan ehkäistä huoltosuhteen heikkenemistä ja olla myös yksi ratkaisu työvoimapulan ratkaisemisessa. Lukio ja ammatillinen koulutus ovat juuri se vaihe, jossa nuoret voivat kiinnittyä sujuvasti suomalaiseen yhteiskuntaan ja oppia sujuvan suomen tai ruotsin kielen, joka on edellytyksenä kansalliskielisten korkeakouluopintojen suorittamiseen.

Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin jo totesin, Suomesta on, jos tämä lakiesitys menee läpi, tulossa ainoa Euroopan maa, jossa jatkossa peritään lukukausimaksut kansalliskielellä järjestettävästä opetuksesta. Ulkomaille opiskelemaan hakeutuvat nuoret ja heidän per-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

heensä varmasti seuraavat tarkasti, millaista viestiä me päätöksillämme myöskin täällä eduskunnassa annamme. Lähivuosina nuorten ikäluokkien pieneneminen tuottaa haasteita toisen asteen koulutuksen järjestämiselle. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että Suomi näyttäytyy maana, joka on kansainvälisesti kiinnostava ja johon halutaan hakeutua opiskelamaan, töihin ja asumaan pysyvästi. Suomeen jatkossa tulevien toisen asteen opiskelijoiden integroitumiseen Suomeen ja tänne jäämiseen myös korkeakouluopintojen ajaksi ja sen jälkeen töihin olisi luotava kannusteita.

Arvoisa puhemies! Nämä lukukausimaksut syventävät alueellista epätasa-arvoisuutta, ja tämä lakimuutos vaikuttaa toteutuessaan hyvin eri tavoin eri koulutuksen järjestäjiin. Vaikutukset noin 60 lukion toimintaedellytyksiin eri puolilla Suomea tulevat olemaan hyvin merkittäviä. Esitys vaikuttaa erityisesti itäisessä ja Pohjois-Suomessa olevien pienten kuntien edellytyksiin järjestää lukiokoulutusta, jos kansainvälisten opiskelijoiden määrä vähenee merkittävästi. Lukukausimaksut voivat heikentää myös useiden paikkakuntien perusopetuksen yläluokkien opetuksen järjestämisen edellytyksiä vaikuttaessaan pätevien aineenopettajien rekrytointiin, koska erityisesti pienillä paikkakunnilla sijaitsevista pienemmissä peruskouluissa ja lukioissa on yleensä yhteiset aineenopettajat molemmilla kouluasteilla ja myös yhteiskäytössä olevia tiloja.

Arvoisa puhemies! Tämän esityksen vaikutusarviot ovat monelta osin puutteellisia. Erityisesti arviot yritys- ja seutunäkökulmasta puuttuvat.

Arvoisa puhemies! Jatkan vielä toisessa puheenvuorossani, mutta haluan tässä kohtaa jo ehdottaa, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen sisältyvät lakiehdotukset. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

15.10 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva esitys koskee ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen, rahoitusjärjestelmän, oppivelvollisuuslain sekä opiskelija- ja tutkijalain muutoksia tavoitteena kohdentaa rajallisia julkisia rahoja oikein ja rehellisesti.

Ensinnäkin ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevat muutokset ovat tarpeellisia ja perusteltuja. Esityksellä avataan lainmukainen ja selkeä mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa koulutusta myös EU- ja Eta-maiden kansalaisille samoilla periaatteilla kuin korkeakoulusektorilla. Tämä vahvistaa koulutusviennin ja yritysten osaajatarpeiden välistä yhteyttä ja helpottaa osaavan työvoiman saatavuutta. Samalla puututaan tilauskoulutuksessa esiin nousseisiin epäkohtiin. Välittäjäyritysten kynnysrahaikäytännöt ja opiskelijoiden oikeuksien heikko toteutuminen eivät ole hyväksyttäviä. Nyt lakiin kirjataan selkeä linjaus: tilaajana voi toimia vain taho, jolla on aito mielenkiinto koulutuksen järjestämiseen ja joka myös rahoittaa sen. Voittoa tavoittelevat opiskelijavälittäjät eivät voi toimia tilauskoulutuksen tilaajina. Lisäksi varmistetaan, että opiskelijoiden oikeudet ja velvollisuudet määritellään sopimuksissa selkeästi ja heitä niistä myös informoidaan.

Toiseksi esityksen lukuvuosimaksuja koskeva kokonaisuus on sekä taloudellisesti että periaatteellisesti linjakas. Kolmansista maista tulevat opiskelijat eivät jatkossa ole toisen asteen osalta valtionosuusrahoituksen piirissä, vaan heidän koulutuksestaan peritään lukuvuosimaksu, joka kattaa koulutuksen kustannukset. Lukiossa maksu sidotaan yksikköhintaan, ammatillisessa koulutuksessa koulutuksen todellisiin kustannuksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

Julkinen talous on tiukilla, ja on rehellistä todeta, että emme voi rajattomasti laajentaa maksutonta koulutusta henkilöille, jotka eivät ole pysyvästi tai pysyvämminkin sidoksissa Suomeen. On johdonmukaista, että suomalaisella verorahoituksella turvataan ensisijaisesti Suomessa vakituisesti asuvien ja tänne juurtuvien koulutusmahdollisuudet. Meillä on kasvava määrä oppivelvollisuusikäisiä, joiden koulu- ja työpolku vaatii ehkä uudenlaista toteutusta. Minusta tuohon täytyy keskittyä jatkossa entistä vahvemmin.

Hallituksen esitys työvoimapolitiikan näkökulmasta on fiksu. Oppisopimuskoulutukseen työperusteisella oleskeluluvalla tulevat eivät ole lukukausimaksuvelvollisia. Näin kannustetaan juuri siihen, mitä työmarkkinamme tarvitsevat: työvoimapula-aloille tuleviin työhön kiinnittyviin opiskelijoihin, joille koulutus ja työ kytkeytyvät tiiviisti yhteen.

Kolmanneksi oppivelvollisuuslain täsmennys on tarpeellinen. Kolmansista maista opiskelutarkoituksessa Suomeen tulevat eivät jatkossa ole oppivelvollisia. Tämä selkeyttää järjestelmää, vähentää ristiriitoja muun lainsäädännön kanssa ja vastaa tosiasiallista tilannetta. Samalla se korostaa sitä periaatetta, että oppivelvollisuus liittyy pysyvämpään asumiseen.

Esityksessä kiinnitetään aiheellisesti huomiota myös alaikäisten opiskelijoiden asemaan. On nähty tilanteita, joissa alaikäiset nuoret ovat olleet Suomessa ilman riittävää tukea, epäselvyyttä vastuutahosta ja jopa lastensuojelutoimenpiteisiin johtaneita tilanteita. Tämä ei ole kestävä enempää nuorten kuin kuntienkaan kannalta. On tärkeää, että lainsäädäntö, ohjaus ja viranomaistoiminta tunnistavat nämä riskit ja että alaikäisten rekrytointi ei muodostu keinoksi paikata paikallista opiskelijapulaa.

Pidän myös erittäin perusteltuna, että lakiin lisätään koulutuksen järjestäjien tiedonsaantioikeus opiskelulupatietoihin sekä mahdollisuus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja Maa- ja metsätalouden tutkimuskeskukseen väärinkäytösepäilyjen yhteydessä. Jos säädetään lukuvuosimaksuista ja sidotaan maksuvelvollisuus opiskeluluvan perusteeseen, koulutuksen järjestäjällä on käytännössä pakko olla oikeus tarkistaa näitä tietoja, muuten sääntely jäisi käytännön tasolla ontoksi. Tiedonvaihdon sujuvuus on myös osa hallinnollisen taakan hallintaa.

Taloudellisesta näkökulmasta esitys on looginen. Lukuvuosimaksulliset opiskelijat rajataan ulos lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen valtionosuuslaskennasta. Emme siis rahoita samoja opintoja kahteen kertaan, ensin maksulla ja sitten yksikköhinnan kautta. Tämä on reilua sekä valtiolle että koulutuksen järjestäjille ja tukee julkisen rahan kurinalaista käyttöä.

On myös tärkeää, että esitykseen liittyy selkeä vaikutusten seurantavelvoite. Valiokunnan lausuma siitä, että tilauskoulutusta ja lukuvuosimaksuja koskevien muutosten vaikutuksista annetaan selvitys kolme vuotta voimaantulon jälkeen, on hyvä ja vastuullinen linja. Näin varmistetaan, että sääntelyn toimivuutta arvioidaan aidosti eikä lakia jätetä elämään omalla painollaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tämä esitys ei sulje ovea kansainvälisyydeltä. Se ei kiellä opiskelijoitten tuloa Suomeen, eikä se heikennä koulutuksen laatua. Se kirkastaa pelisääntöjä, vahvistaa koulutuksen järjestäjien toimintaedellytyksiä, puuttuu väärinkäytöksiin ja varmistaa, että kansainvälinen koulutus on taloudellisesti kestävällä ja juridisesti selkeällä pohjalla. Sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, ja hallituspuolueen näkökulmasta kyse on vastuullisesta, johdonmukaisesta ja tulevaisuuteen katsovasta kokonaisuudesta, joka tukee sekä taloutta, oikeudenmukaisuutta että koulutusjärjestelmämme uskottavuutta. Tämän vuoksi kannatan esityksen hyväksymistä valiokunnan ehdottamin täsmennyksin. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

15.17 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tällä lakiesityksellä on kaksi tarkoitusta. Ensinnäkin tällä halutaan leikata toisen asteen koulutuksesta. Toisekseen sitten hallituspuolueet ovat esittäneet tästä niitä syitä, että tässä halutaan puuttua väärinkäytöksiin, joita tosiasiallisesti onkin näillä opiskelijavälitysyriyksillä. Mutta tämä ei tule muuttamaan tilannetta. Ne yritykset, jotka toimivat väärin, jotka haluavat edelleen tuoda alaikäisiä opiskelijoita Suomeen eivätkä huolehdi heistä sen jälkeen, tulevat jatkamaan tätä toimintaansa. Ne ovat aivan eri lait, joilla väärinkäytöksiin ja laiminlyönteihin Suomessa voidaan puuttua ja puututaan. Todellakin väärinkäytöksiin pitääkin puuttua, ja siitä meillä onkin tässä lausuma. Väärinkäytöksiin pitää puuttua kuitenkin eri keinoin kuin tämän lain kautta. Tämä ei ole se vastaus, vaikka niin täällä esitetään. Tämä on leikkauslaki.

Kun äsken tuossa debatissa ihmettelin, miten kokoomus ei halua osajia Suomeen, niin sitten ihmettelen tässä vielä perussuomalaisia: he haluavat tyhjentää nämä pienemmät lukiot ja pienemmät ammatilliset oppilaitokset tämänkin esityksen saatteena. Tämä on tosi lyhytnäköistä, ja me olemmekin tehneet keskustassa ja vasemmistoliitossa vastalauseen, ja ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen sisältyvät lakiehdotukset.

Vielä loppuun sanon sen, että jos opiskelijat ovat motivoituneita suomen kielellä tai ruotsin kielellä täällä toisen asteen käymään ja sen jälkeen haluavat jatkaa opinnoissa tai työelämässä, niin kyllä me niitä osajia Suomessa tarvitaan. Pidän hyvin ristiriitaisina näitä kommentteja, mitä edustaja Rintamäki tässä puhui siitä, miten Suomea täytetään erimaa-laisilla ihmisillä. Pidän sitä rikkautena, että meillä on eri kulttuurista tulleita ihmisiä täällä Suomessa. Tosiasiahan on se, että me tarvitsemme monentaustaisia osajia Suomeen, jotta me voisimme kasvaa, jotta alkaisi todella Suomessa se kasvu, jota me kaikki varmasti odotamme. Mutta tämän hallituksen keinot siihen kasvuun saamiseen on nähty. Sitä kasvua ei näy. Onneksi on enää reilu vuosi jäljellä hallituksen tekosia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Totean, että edustaja Siponen on jo tehnyt vastaavan sisältöiset ehdotukset, ja varmistaisin: onko edustaja Kososen tarkoitus kannattaa näitä esityksiä?

Arvoisa herra puhemies! Erinomaista seuraamista siellä, ja teenkin sitten tämän vinkin perusteella nimenomaan kannatuksen tähän Siposen ehdotukseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio näyttää olevan poissa. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

15.20 **Mika Riipi kesk:** Arvoisa puhemies! Kyllähän nyt tässä esityksessä lukukausimaksuista EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tuleville toisen asteen opiskelijoille on käytännössä kaksi tavoitetta, ja ne kummatkaan eivät ole kyllä ollenkaan koulutuspoliittisia. Ensimmäinen tavoite on tietenkin hyvin rakas perussuomalaisille, jotka haluavat, että tähän maahan ei tule yhtään ihmistä ulkomailta. Ja kun kokoomusta on ihmetelty, niin minusta tuntuu, että se tavoite on se, että saadaan nyt keskitettyä tätä meidän koulutuksen järjestäjäverkkoa oikein raa'alla kädellä, koska sitähän tämä tarkoittaa.

Ainoana maana koko Euroopan unionissa otamme käyttöön nyt lukukausimaksut toiselle asteelle. Se tarkoittaa harvaan asutun alueen lukioverkolle tulevaisuudessa aika lailla,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

voin sanoa, kuolinkelloja. Ja se tulee tarkoittamaan myös harvaan asutun alueen perusopetuksen verkolle todella isoja haasteita. Siellä tulevat olemaan ihan ne kantasuomalaiset oppilaat todella isoissa vaikeuksissa: miten ja kuinka kaukaa saada sitä perusopetusta. Nämä ovat todella valitettavia ja surullisia seurauksia tästä hallituspuolueiden ikään kuin yhteenkoplauksesta tässä esityksessä.

Olen ollut itse mukana yli kymmenen vuoden ajan tuolla pohjoisessa ja erityisesti Sallassa tämän mallin lanseeraamisessa, ja se on tosiaan totta, että sata prosenttia niistä nuorista, jotka sinne ovat tulleet opiskelemaan, on oppinut suomen kielen, on jäänyt Suomeen joko töihin, mennyt jatko-opintoihin tai perustanut yrityksen. Tällä hetkelläkin tässä maassa on näiden ihmisten, näiden nuorten perustamina yrityksiä, jotka työllistävät kymmeniä ja kymmeniä ihmisiä. Se on parasta kotoutumista, jonka minä olen itse nähnyt, koska ne nuoret oppivat siellä kielen ja se kieli on avain kotoutumiseen. Tällaisia malleja minun mielestäni meidän ei missään nimessä pitäisi tässä maassa romuttaa, kun meidän syntyvyys on, mitä on.

Minä kyllä itse näen ja toivon, nyt kun tässä salissa lopulta äänestetään tästä esityksestä, että aidosti ihmiset erityisesti tuolla harvaan asutulla alueella — ne lapsiperheet, ne lukioiden opettajat, perusopetuksen opettajat — katsovat, mitä nämä puolueet tässä salissa äänestävät, koska kyllä se kertoo aika paljon siitä politiikasta, mitä ne tekevät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.23 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Emme kannata lukuvuosimaksujen käyttöönottoa toisen asteen koulutuksessa. Maksullisuus murentaa koulutuksellista tasa-arvoa, se kuormittaa koulutuksen järjestäjiä ja vie Suomea aivan väärään suuntaan: kohti eriarvoistuvaa koulutusjärjestelmää. Maksut eivät myöskään ratkaise niitä ongelmia, joita alakäisten yksin Suomeen saapuvien opiskelijoiden kohdalla voi ilmetä. On ensiarvoisen tärkeää, että vahvistamme opiskelijoiden oikeusturvaa ja ehkäisemme niitä riskejä, joihin nuoret voivat joutua hakeutuessaan koulutukseen vieraisiin olosuhteisiin. Siksi on kannattavaa, että vastuita selkeytetään. Selkeä vastuunjako vähentää hyväksikäytön mahdollisuuksia ja auttaa varmistamaan, että jokainen opiskelija saa turvallisen ja oikeudenmukaisen kohtelun.

On myös erittäin tervetullutta, että koulutuksen järjestäjille säädetään velvollisuus tiedottaa opiskelijoille heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Tieto lisää suojaa, ja varsinkin kansainvälisille opiskelijoille tämä on välttämätöntä. Lakiesityksessä puututaan ilmiöön, jossa ulkomaisia nuoria houkuteltaan suomalaisen lukiokoulutuksen piiriin yksityisten välittäjäorganisaatioiden kautta. Nämä yritykset ovat perineet suuria maksuja kieli- ja kulttuurikoulutuksesta jo ennen Suomeen saapumista, usein ilman, että opiskelijalla tai hänen perheellään olisi todellista käsitystä suomalaisesta koulutusjärjestelmästä tai oikeuksista. Tämä asetelma on asettanut kiistatta nuoria alttiiksi epäasialliselle kohtelulle, mutta ei aina eikä kaikkialla.

On hyvä, että näihin esiin tulleisiin tapauksiin puututaan, ja samalla lain vaikutuksia on seurattava tarkasti. Ihmiskaupakoordinaattorin lausunto muistuttaa meitä vakavasta todellisuudesta. Nuoret ovat yksin, ilman huoltajia, usein vailla perustaitoja arjesta selviytymiseen ja ilman riittävää tukea, mutta osassa kuntia heitä kuitenkin on myös tuettu ja he ovat työllistyneet vapaa-ajallaan ja heillä on entuudestaan kielitaito, joten osa näistä nuorista on pärjännyt aivan kiitettävästi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

Lukuvuosimaksut eivät kuitenkaan poista niitä riskejä, mitä esille on nostettu. Lukuvuosimaksut voivat jopa lisätä velkaantumista ja vahvistaa välittäjäorganisaatioiden roolia. Tarvitsemme toisenlaisia keinoja suojella nuoria. Lisäksi meidän on varmistettava, että oppilaitosten toimintaedellytykset ja alueellinen saavutettavuus säilyvät. Tämä on meidän yhteinen vastuamme. Toisen asteen koulutus ei kaipaa lainkaan lisää tämän hallituksen kurjistavaa leikkauspolitiikkaa.

Lopuksi totean, että emme kannata lukuvuosimaksujen käyttöönottoa toisen asteen koulutuksessa, koska vastustamme koulutuksen maksullisuutta kaikinensa. Lukuvuosimaksut eivät myöskään ole Euroopassa yleisesti käytössä toisen asteen koulutuksessa.

Myöskin kannatan, kuten valiokunnassakin vasemmistoliitto kannatti, keskustan esitystä, ja kun tässä Siponen teki esityksen käsittelyn pohjasta, niin tälle kannatus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

15.27 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa herra puhemies! Taas säästetään kouluista, taas säästetään toiselta asteelta. Eihän tämä sillä tavalla millään lailla yllättävä asia ole, kun on katsonut tätä Orpon hallituksen puuhastelua tässä viimeisen pari vuotta. Tämähän jatkaa sitä samaa kaavaa.

Tällä laillahan käytännössä siis lakkautetaan pieniä lukioita Itä- ja Pohjois-Suomesta tai vähintäänkin vaikeutetaan niiden toimintaedellytyksiä tosi paljon. Meillä monissa pienemmissä kunnissa on samat aineenopettajat sekä siellä peruskoulun puolella että siellä lukion puolella. Ja kyllähän tämän lain seurauksena, kun lukioita menee kiinni ja opiskelijat vähenevät sieltä, myös pätevien opettajien saaminen ja heille täysien tuntien saaminen tulee olemaan todella vaikeaa.

Hallitukselle ei siis riittänyt kaikki se muu keskittäminen, mitä täällä on tehty, kun leikkausten seurauksena esimerkiksi terveyskeskuksia menee kiinni, luontokeskuksia menee kiinni, aluehallintoa keskitetään. Nyt sitten keskitetään myös lukioverkkoa. Se ei kyllä minun mielestäni ole järkevä ratkaisu. Se on kertakaikkisesti minun mielestäni tyhmää. Ei tätä voi keskustalaisena kyllä hyvällä katsoa. Voisi sanoa, että täällä tämän hallituksen hommissa haisee keskittäminen.

Kansainväliset opiskelijat, jotka tulevat lukioon Suomeen, oppivat kielen ja tunnetusti ja todistetusti myös jäävät mielellään Suomeen sen jälkeen. Eli he kotoutuvat erityisen hyvin tänne, koska he jo nuorena tulevat. Minä en oikein ymmärrä, mikä siinä on huonoa, kun joku ihminen tänne tulee ja oppii suomen kielen ja oppii meidän kulttuurin ja saa paljon täältä ystäviä ja kokee tämän omaksi kotimaakseen — sitten tämmöistä pitää alkaa estämään asiasta tehden. On höpsöä väittää, että nämä ihmiset eivät jotenkin sitoutuisi suomalaisuuteen tai Suomeen, koska nimenomaan sitoutuvat.

Sitten viimeisenä ja huolestuttavana asiana on kyllä pakko mainita nämä lukukausimaksut. Se on semmoinen pandoran lipas nyt kyllä minun mielestäni: kun jollekin säädetään lukukausimaksut, niin kuin tässä tapauksessa säädetään, niin minne ne sitten seuraavaksi säädetään? [Pia Lohikoski: Tämä juuri!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

15.29 Markku Siponen kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on aivan oikein nostettu esille opiskelijoiden maahantuloon ja tietyllä tavalla opiskelijavientiin liittyviä epä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 120/2025 vp

kohtia, jopa rikollisia piirteitä, ja se on aivan oikein — se oli myöskin tuossa mietinnössä ja myöskin keskustan vastalauseessa nostettu esille. Mutta ydinkohta tässä on se, että ei tämä lakimuutos sitä estä tai poista. On aivan eri lait, millä siihen puututaan. Se, tuleeko jatkossa opiskelijoita, jotka maksavat lukukausimaksut tai eivät — maksut tai maksujen poistaminen eivät poista niitä epäterveitä piirteitä, joita siihen liittyy. Se on totta, että ne on otettava vakavasti, mutta siihen täytyy miettiä eri keinot.

Arvoisa puhemies! Täällä aikaisemmassa puheenvuorossa nostettiin esille sitä, että koomuksella on toiveita keskittää lukioverkkoa, ja se on tässä taustalla, ja ihmeteltiin hieman hallituspuolueitten toimintaa. Mutta kyllä minä rohkenen hieman ihmetellä myöskin tätä SDP:n siipeä, demarisiipeä, joka nyt istuu hiljaa, kun ollaan tekemässä lakiesitystä, joka tulee todennäköisesti vaikuttamaan monen, monen lukion toimintaan Suomessa.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan tietoon on tuotu noin 60 lukiota Suomessa, joissa on näitä kansainvälisiä opiskelijoita, joiden tulevaisuus on hämärän peitossa. Haluan tuoda nämä lukiot nyt tässä esiin, luetella ne, että jää pöytäkirjaan ja että on tieto, ketkä ovat täällä eduskunnassa olleet päättämässä näiden lukioiden tulevaisuudesta ja hyvin todennäköisesti myöskin monen lukion lopettamisesta ja siihen liittyen myöskin yläkoulujen ongelmista. Nämä lukiot ovat Forssan lukio, Haapaveden lukio, Hankoniemen lukio, Harjavalan lukio, Honkajoen lukio, Janakkalan lukio, Joroisten lukio, Juvan lukio, Kangasniemen lukio, Kankaanpään lukio, Kauhajoen lukio, Kemijärven lukio, Keuruun lukio.

Arvoisa puhemies! Nämä eivät todellakaan ole kaikki Itä-Suomesta, vaan näitä löytyy ympäri Suomea: Kinnulan lukio, Kiteen lukio, Kokemäen lukio, Kristinestads gymnasium, Kuhmoisten yhtenäiskoulun lukio, Kuhmon yhteislukio, Kurikan lukio, Laitilan lukio, Lappajärven lukio, Lauttakylän lukio, Lovisa gymnasium, Merikarvian lukio, Muhoksen lukio, Muonion lukio, Mäntän lukio, Nurmeksen lukio, Oriveden lukio, Paltamon lukio, Parkanon lukio, Pellon lukio, Petäjaveden lukio, Porin lukio, Portaanpään kristillinen opisto, Posion lukio, Punkalaitumen lukio, Puolangan lukio, Pyhäjoen lukio, Rantasalmen lukio, Raudaskylän lukio, Rautalammin lukio, Rautavaaran lukio — pari esimerkkiä Pohjois-Savosta, omalta kotiseudulta, josta löytyy useita näitä lukioita. Lisäksi Rautjärven lukio, Sallan lukio — josta kuulimme paljon myöskin valiokunnassa esimerkkejä —, Salon lukio, Savitaipaleen lukio, Savukosken lukio, Sievin lukio, Sonkajärven lukio, Sulkavan lukio, Suonenjoen lukio, Svenska samskolan i Tammerfors, Sysmän lukio, Taavetin lukio, Taivalkosken lukio, Teuvan lukio, Vaalan lukio, Vesannon lukio, Vetelin lukio, Vimpelin lukio, Väinö Linnan lukio, Virolahden lukio ja Ylitornion lukio.

Arvoisa puhemies! Keskusta haluaa näitä lukioita myöskin puolustaa jatkossa. — Kiitos. [Pia Lohikoski: Mainio puhe!]

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.